

ΝΑΙ, ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΚΕΡΔΙΣΟΥΝ ΟΛΟΙ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΦΠΑ ΣΤΗΝ ΕΣΤΙΑΣΗ

Όμως οι καταναλωτές δεν θα αφήσουν τις τιμές να πέσουν όσο επιτρέπει η μείωση του ΦΠΑ

Ιούλιος 2013

Επικείμενο γεγονός: Ο ΦΠΑ στην εστίαση μειώνεται κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες.
Πρόβλεψή μας: Οι μέσες τιμές θα μειωθούν μόνο κατά 3,5-4 εκατοστιαίες μονάδες.

Ερώτηση: Θα φταίνε οι άπληστοι εστιάτορες;

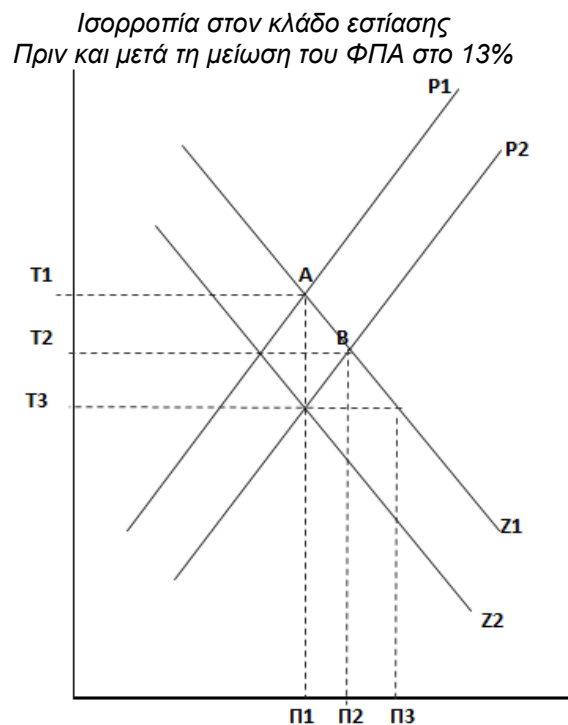
Απάντηση: Όχι, ακόμη και να ήθελαν να μειώσουν περισσότερο τις τιμές, οι καταναλωτές δεν θα τους αφήσουν.

Εξήγηση με απλά λόγια:

Ασφαλώς μας έχει συμβεί να μην βρίσκουμε τραπέζι, Παρασκευή ή Σάββατο βράδυ, σε ένα καλό και φθηνό εστιατόριο, σήμερα, εν μέσω κρίσης. Φαντάσου τι θα γίνεται εάν μειωθούν οι τιμές του εστιατορίου, λόγω μείωσης του ΦΠΑ. Η ζήτηση θα αυξηθεί. Αφού έχει κίνηση παραπάνω από όσο χωράει, γιατί δεν αυξάνει τη χωρητικότητά του; Γιατί αυτό κοστίζει και πρέπει να καλυφθεί με αυξημένη τιμή. Επειδή λοιπόν, θα υπάρχουν κάποιοι που θα έχουν τη διάθεση να πληρώσουν κάτι λιγότερο μεν από τη σημερινή τιμή, με την οποία άλλωστε το εστιατόριο γεμίζει, αλλά και κάτι περισσότερο από τη μείωση που συνεπάγεται η αλλαγή του ΦΠΑ, η αυξημένη ζήτηση θα ανεβάσει την τιμή, αυτό θα επιτρέψει την αύξηση της χωρητικότητας του εστιατορίου και, έτσι, θα καλυφθεί η αυξημένη ζήτηση.

Εξήγηση με Οικονομικά τρίτης λυκείου:

Πριν τη μείωση του ΦΠΑ, η καμπύλη προσφοράς του κλάδου εστίασης P1 τέμνεται με την καμπύλη ζήτησης Z1 στο σημείο A, που ορίζει τιμή ισορροπίας T1 και ποσότητα ισορροπίας Π1. Έστω ότι αφαιρώντας όλη τη μείωση του ΦΠΑ από την τιμή T1 προκύπτει τιμή T3. Μπορεί πολλές επιμέρους επιχειρήσεις να μην ρίξουν καθόλου τις τιμές τους επιδιώκοντας να καρπωθούν όλη τη μείωση του ΦΠΑ. Στον κλάδο όμως λειτουργούν περί τις 75.000 – 80.000 επιχειρήσεις. Συνολικά θα λειτουργήσει ο ανταγωνισμός. Στην τιμή T3, που ενσωματώνει όλη τη μείωση του ΦΠΑ, ο κλάδος της εστίασης θα προσφέρει τώρα την ίδια ποσότητα Π1, που προσέφερε και πριν τη μείωση. Όμως, στην τιμή T3, οι καταναλωτές θα ζητούν μεγαλύτερη ποσότητα Π3, περισσότερες μερίδες. Για να προσφέρει ο κλάδος περισσότερη ποσότητα πρέπει να αυξηθεί η τιμή. Θα αυξηθεί πράγματι μέχρι να αποκατασταθεί πάλι ισορροπία μεταξύ ζητούμενης και προσφερόμενης ποσότητας Π2 στην τιμή T2, που ορίζεται από το σημείο B στο οποίο τέμνεται η καμπύλη ζήτησης Z1 με τη νέα καμπύλη προσφοράς P2. Η τιμή T2 είναι υψηλότερη από αυτή που αντιστοιχεί στη μείωση της τιμής T1 κατά το ποσό μείωσης του ΦΠΑ. Οι καταναλωτές θα έχουν πείσει να αυξηθεί η τιμή από T3 σε T2. Για να μειωθούν οι τιμές κατά το σύνολο του ποσού μείωσης του ΦΠΑ, θα πρέπει, παράλληλα με τη μεταβολή της προσφοράς, να μειωθεί και η ζήτηση από Z1 σε Z2. Τότε, πράγματι, η αγορά θα ισορροπούσε σε ποσότητα Π1, όπως πριν τη μείωση, με τιμή T3, δηλαδή τόσο χαμηλότερη, όσο αντιστοιχεί στη μείωση του ΦΠΑ. Αυτό όμως δεν είναι καθόλου πιθανό ότι θα συμβεί.

Ερώτηση: Ποιος όμως, και πώς, θα αποφασίσει πόσο θα πέσουν οι τιμές στην εστίαση;

Απάντηση: Η απρόσωπη αγορά θα το αποφασίσει. Είναι θέμα ελαστικότητας της καμπύλης προσφοράς και ζήτησης. Και οι δύο καμπύλες φαίνεται να είναι σήμερα αρκετά ελαστικές¹. Αυτό συνεπάγεται ότι η αγορά θα ισορροπήσει με μείωση της τιμής που θα είναι της τάξεως του 3,5%-4%. Αυτό θα είναι το κέρδος του καταναλωτή.

Ερώτηση: Και πόσο θα ωφεληθούν οι εστιάτορες;

Απάντηση: Εδώ παίζει ρόλο μια υποκειμενική απόφαση. Μετά την αύξηση του ΦΠΑ στο 23%, οι εστιάτορες μείωσαν δραματικά τον τζίρο που δήλωναν, εν μέρει επειδή πράγματι μειώθηκε, σε σημαντικό όμως βαθμό επειδή αύξησαν τη φοροδιαφυγή. Ο εισπραττόμενος ΦΠΑ στην εστίαση μειώθηκε κατά κάποιες δεκάδες εκατοστιαίες μονάδες, παρά την αύξηση του συντελεστή στο 23%. Τώρα, με τη μείωση του συντελεστή στο 13%, ο ΦΠΑ θα μπορέσει να αυξηθεί κατά 3,5%-5% μόνο εάν η φοροδιαφυγή μειωθεί κατά περισσότερες από 25 εκατοστιαίες μονάδες. Εάν δηλαδή, για παράδειγμα, δήλωναν το 45% του πραγματικού τζίρου τους, τώρα θα πρέπει να δηλώνουν τουλάχιστον το 70%. Αλλιώς, ο εισπραττόμενος ΦΠΑ θα μειωθεί περαιτέρω. Τότε, ο συντελεστής είναι πιθανό να γυρίσει και πάλι στο 23% και αυτό θα είναι κακό για όλους. Θα σημαίνει υψηλότερες τιμές για τους καταναλωτές, λιγότερο τζίρο και κέρδη για τους εστιάτορες, λιγότερη απασχόληση στα καταστήματα εστίασης, μεγαλύτερο κυνήγι της φοροδιαφυγής. Οι εστιάτορες θα χρειαστεί να συμπεριφερθούν σοφά για να το αποφύγουν. Μπορούν να αυξήσουν κατά 5%-6% τα κέρδη για τις επιχειρήσεις τους, έστω και εάν περιορίσουν τη φοροδιαφυγή τους. Χρειάζονται και τον κατάλληλο προσανατολισμό από τις επαγγελματικές οργανώσεις τους.

Συμπερασματικά, με συντελεστή ΦΠΑ στο 13%, μπορούν να επιτευχθούν ταυτόχρονα τα εξής:

- Μείωση τιμών κατά 3,5%-4%
- Αύξηση κερδών επιχειρήσεων εστίασης κατά 5%-6%
- Αύξηση του εισπραττόμενου ΦΠΑ κατά 3,5%-5%
- Αύξηση της απασχόλησης στον κλάδο

Η μείωση του ΦΠΑ στην εστίαση μπορεί πράγματι να είναι θετική για όλους, μια κατάσταση win-win-win-win, με καλύτερες τιμές για τους καταναλωτές, μεγαλύτερα κέρδη για τους επιχειρηματίες, περισσότερη απασχόληση για την κοινωνία, μεγαλύτερα έσοδα για το κράτος.

¹ Δηλαδή, για ορισμένη μεταβολή της τιμής, η μεταβολή της ποσότητας θα είναι μεγαλύτερη.